

Werk

Titel: Neuer Büchersaal der schönen Wissenschaften und freyen Künste; Neuer Büchersaal der schönen Wissenschaften

Verlag: Breitkopf

Jahr: 1746

Kollektion: Rezensionenzeitschriften

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN556860969_0002

PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN556860969_0002

LOG Id: LOG_0037

LOG Titel: Artikel

LOG Typ: article

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN556860969

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN556860969>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=556860969>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

II.

I. Vincentius Gravina Scipioni

Maffeio, Marchioni. S. P. D.

Quærenti mihi sæpenumero, Maffei doctissime, causam, cur initio Graeci Poetas pro Diis coluissent, Romani autem sero admodum eos honorassent, cum Cato criminari daret Marco Nobiliori, quod Ennium Poetam secum in prouinciam duxerit; ea demum occurrit ratio potissima, quod Graecis publica necessitas, Romanis vero priuata voluptas Poesim initio commendarit. Quippe Romanis oratio sola prudentium sufficiebat ad suadendum, tribuendamque summam humanitatem: cuius virtutis leges homines latino sub coelo nati, vltro parturiunt. Graecis vero ad exuendam feritatem, ac fraudulentiam compescendam sensuum illecebris opus fuerat, & melodia, qua simul cum auribus arriperentur etiam animi, ac flecterentur ad praecepta virtutis, quae modulatione, ac numeris infundebantur: adeo vt apud eos sapientia, & eruditio a Poesi & Musice raro disiungeretur, omnisque doctrina Musices appellatione veniret, quia sine Musice nullus doctrinae publicus fuisset vsus.

Nimirum praeter Cacus, aliumue quemdam nulla memorantur in Latio portenta immanita-

nitatis, qualia tam crebro inuenias inter Graecos: vt Thuccidides initio historiarum referat, eos vitam in latrocinio, & rapina publice institutam habuisse, versutiamque, atque violentiam in ciuilem disciplinam conuertisse. Vnde non vnum, aut alterum, quorum nomina superfuerunt, sed innumeros, nullo nomine notos, oportet apud eos erupisse Pythones, Procuftas, Schyrones, Lycaones: quorum plurimos haud fortasse dissimiles inter Deos retulerunt, vt communia gentis vitia pro summis virtutibus in coelo collocarent, & scelerum auctoritatem a Numinibus ducerent.

Quare quid mirum, si Homerus, qui teste potissimum Aristotele, ac Platone, homines aetatis nationisque suae, tales, quales natura ipsa reddidit; generositatis vestigium prope nullum delineauerit, ceterarum virtutum vero perrarum: cum exempla libidinis, auaritiae, feritatis, singulis prope versibus effuderit. Quae hominum, regionum, temporumque vitia in diuini Poetae dedecus detorquent homines imperiti potissimum antiquitatis. Quasi heroibus suis, quibus nomen hoc vires, & virtus militaris meruerant, adscribere salua imitationis lege debuisset Homerus, virtutes illis ignotas: quas non modo nationes barbarae; sed & ipsimet recentiores Graeci, qui Philosophorum vocibus eas vane iactauerant, non ante conferre coeperunt in

morem, quam exemplis, & institutis affuerent Romanorum.

Nam, obsecro, antequam ea instituta cum Romanis armis Graeciam ingrederentur, quae fides, quaeue aequitas, aut iustitia, vel quae foederum sanctitas versabatur, non dicam inter liberarum Urbium rectores, atque Magistratus praecipue Athenienses; quibus, teste Cherisopho apud Xenophontem, veluti solemne fuerat diripere opes publicas, atque hostibus vendere ciues suos; sed inter magnanimos illos Alexandri duces, quorum regna exordium, & cursum duxerunt a perfidia, Cassandros nimirum, Lyfimachos, Seleucos, Antigonos, Ptolemaeos, eorumque successores: quorum maiores, utcumque virtute militari, & munificentia regia claruerint; imperia tamen eorum parricidiis, proditionibus, & pupillorum caedibus adeo scauerunt, ut non multo discreparint ab Argiuis illis, & Mycenaeis, atque Thebanis regnis, quae segetes fuere Tragoediarum.

Quamobrem Propertius hanc potissimum inter laudes Italiae ponit, quod nec Ceraestas pepererit, neque Andromedae strepentes de scopulo catenas audierit, neque humanarum dapum foeditate Solem auerterit, nec materno furore aut Meleagro vitam exustam, aut Penthea discerptum viderit, neque Iphigeniam tulerit, neque foeminam ullam sub vaccae specie pauerit, neque homines pinuum
ramis

ramis vtrunque nexos, illisque discedentibus
diuulsos, aut Scironia faxa hospitem in exi-
tium dederit.

*At non squamoso labuntur ventre Cerastrae,
Itala portentis nec furit una nouis.
Non hic Andromedae resonant pro matre catena,
Nec tremis Ausonias, Phoebe fugate, dapes.
Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
Exitium nato matre parente suo.
Pentheae non saeuae venantur in arbore Bacchae,
Nec soluit Danaas subdita cerua rates.
Cornua nec valuit mutare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue,
Arboreasque cruces Scinis, & non hospita Graiis
Saxa, & curuatas in sua fata trabes *.*

Enim vero Graeci pariter, ac barbari ratio-
nem a potentia; Romani vero potentiam a
ratione ordiebantur, eamque tuebantur gra-
uitate, atque constantia: quae cum in libris
habitaret Graecorum, exularet a moribus,
crebrae mutationes Rerumpub. apud eos ori-
ebantur, & mutuae caedes, & intestina dis-
sidia, & ex priuatis odiis publicae ruinae;
vt Atheniensium statum Cleonis potius tem-
eritas, & Alcibiadis volubilitas euerterint,
quam Thebanorum arma, & Lacedaemoni-
orum. Quarum deinde potentiam iidem
Thebani, qui odio Atheniensium eam au-
xerant, mutatis confestim post victoriam ani-
mis, perfregerunt; vt se demum cum omni
Graecia domesticis, & voluntariis cladibus

U u 5

attri-

* *Eleg. 20. lib. 3.*

attrita deduxerint in Macedonum potestatem. Contra Romanorum inter se odia domesticis consiliis saepe quiescebant, neque nisi post annos fere ab V. C. sexcentum in ciuilia bella erupere. Quae bella utcumque noua, & extraordinaria imperia inuexerint in Remp., ipsam tamen Remp. numquam deleuerunt, eamque hosti nulli externo prodiderunt. Exemplo sit Sertorius, qui Mithridatis opem sibi oblatam noluit accipere, sub ea conditione, ut eriperetur Asia populo Romano, cuius ipse armis opprimebatur; & Pompeius, qui fusus, atque fugatus a Caesare, durius morte sibi Parthorum auxilium iudicauit; cum Graecae ciuitates certatim sibi Pharnabazi, aut Tiffasernis alicuius gratiam appetent, ut per eos, aliosue conterminos Satrapas communem hostem, nempe Persarum regem contra propriam nationem vrgerent.

Quae variae inter se notae, atque imagines animorum a principibus vtriusque populi Poetis, Homero, & Virgilio, mirifice exprimuntur. Siquidem Homeri Duces, & Reges rapacitate, libidine, atque anilibus quaestibus, lacrymisque puerilibus Graecam leuitatem, & inconstantiam referunt; Virgiliani vero Principes ab eximio Poeta, qui Romanae seueritatis fastidium, & latinum supercilium verebatur, & ad Heroum populum loquebatur, ita componuntur ad maiestatem Consularem, ut quamuis ab Asiatica mollitie,
luxu-

luxuque venirent, inter Furios, atque Camillos nati, educatique videantur: neque suam vlllo actu Aeneas originem prodidisset, nisi a praefractiore aliquanto pietate, fudisset crebro copiam lacrymarum: quas revocasset, vt & hodie reuocat, parentum etiam, & natorum in funere natua soli huius grauitas ab oculis Romanorum: vt, mirum dictu! parcant in cognatorum, amicorumque morte lacrymis, qui nullis laboribus in morbo, nullis pietatis, & caritatis officiis pepercerunt.

Qua meliorum expressione morum, hac aetate non modo Virgilius latinorum Poetarum princeps, sed quiuis inflatissimus vernaculorum Homero praefertur: cum hic animos Proceribus induerit suos, ille vero alienos; & inter Poetas non de personarum, quas inducunt, dignitate, sed de imitationis veritate contendatur; nec minus conferat expressio deteriorum ad praecavendum, quam meliorum ad imitandum: vt hinc palam Platonis arguatur liuor, qui gloriam summorum Poetarum, quam suis ipse versibus assequi nequibat, ingeniosis cauillis, per causam honestatis tuendae, conuellere conabatur.

Quamobrem varietas morum, qui carmine reddebantur, & hominum, ad quos ea dirigebantur, inter latinam, graecamque Poesim non inuentionis tantum attulit, sed & elocutionis discrimen illud, quod praecipue inter Homerum, & Virgilium deprehenditur:

cum

cum sententias, & ornamenta, quae Homerus sparferat, Virgilius Romanarum aurium causa contraxerit, atque ad mores, & ingenia retulerit eorum, qui a Poesi non petebant publicam, aut priuatam institutionem, quam ipsi Marte suo inuenerant; sed tantum delectationem: exceptis lyricis Poetis, & elegiacis, qui eam artem verterunt in rem suam, & carminibus aut potentiorum, quos laudarent, aut mulierum, quas amarent, gratiam, plerumque captabant.

Inter haec ratio in mentem subit, cur Graeci Poesim ante solutam orationem arriperint; nempe quia sapientes, qui communi cum ceteris lingua utebantur, vt a vulgo, a quo procul sententiis recedebant, etiam oratione discederent, numerum inuenerunt certum, & praefinitum, quo attollentes, & variantes orationem a vulgo distinguerentur. Quod in mentem primum venit oraculorum auctoribus, qui nouitate, ac miraculo numerorum, diuinam auctoritatem dictis suis attribuebant. Quamobrem vetustiorum Poetarum carmina simpliciora sunt, & placidiora: & quamuis poetico spiritu introrsum exaestu-ent, fluantque mira suauitate modulationis; tamen exteriori motu, atque complexione verborum, & sono Rhetorum, & Historicorum numerosam orationem exemplo suo praeisse videntur. Nam antequam Rhetorum arte in orationem solutam numerus commi-
graf-

grasset, Poetae suis numeris satis habebant effugere communem loquendi usum, a quo leui qualibet pedum elatione secludebantur. At postquam Rhetores orationem etiam solutam a communi locutione distinxere, numeris utcumque liberioribus; Poetae, qui metri lege alligabantur, numerum suum extulerunt altius, orationemque validius intenderunt, ut non solum a vulgi, sed a Rhetorum quoque sermone procul irent. Hinc vetustiora Poemata naturae proximiora sunt, rebusque similia, quas exprimunt.

Hinc lyricae Poesis numerus posterior fuit heroicis carminibus: quia priusquam numerum aliquem soluta oratio suscepisset, sufficiebat Lyricis heroicum contorquere carmen. At postquam Epici numerum heroicum inflauerunt: Lyrici quaerere sibi novos, & elatiores coacti fuere numeros; ne si heroicos adhuc tenerent, aequis passibus cum Epicis viderentur incedere. Nec numeris, sed vocabulis, atque dicendi generibus Poetae, ne vel hac in parte prorsus cum vulgo confunderentur, excellere studuerunt: adeo ut linguam non sibi tantum pepererint, sed & Oratoribus, qui a Poetis, quorum scripta praecesserunt, linguam accepere selectiorem illam, atque sublatiorem, longeque splendidiorem, utpote non e populari faece venientem, sed a sublimitate Poetarum, qui veteribus aliquando vocabulis reuocatis, inuentisque

tisque nouis, & peregrinis etiam aliquot adscitis, vel natiuis translatione, atque artificio illuminatis, reiectisque plebeiis, cum vulgo sensum quidem vnum retinere communem, vt ab omnibus intelligerentur; at seorsum a vulgo sermonem protulere literarium, quo secum Oratores, & Philosophi, bonarumque praeceptores artium vterentur.

Quamobrem literariam linguam Graecorum quidem praeter omnes Homerus, Latinorum potissimum Ennius, & Italorum praeter ceteris Dantes Aligerius condidere. At sane Homerus non ex tota Graecia modo nobiliores omnes, verum & e barbaris etiam regionibus iucundioris soni collegit aliquot, confuditque voces, quas ceterorum postea triuit, ac leniuit vsus, vt indigenarum iure potirentur. Cuius etiam Ennius exemplum imitatus, eadem libertate cum graecis vocabulis multis, dicendi genera Graecorum longe plura in latinam deduxit linguam, quae fere omnis in recentiorum, cultiorumque Scriptorum orationem conuenere, assiduaque consuetudine latinitatem ac ciuitatem accepere Romanam. Quod Aligerio, qui & ipse tota ex Italia, qua illustrem linguam patere merito censebat, & ex latino sermone voces collegit multas, admissis exterarum nationum paucis; non tamen admodum feliciter processit, propter muliebrem Scriptorum, qui ei succedere, mollitiem: qua effectum est,
vt

vt multa sermoni nostro necessaria, quae Dantes obtulerat, finibus excluderentur nostris, atque vsus auctoritate destituerentur.

Igitur Poetarum opera praeter communem vulgi sermonem sermo emerfit illustrior ad Oratorum quoque, atque Historicorum, Scriptorumque aliorum consuetudinem, & commodum: cuius voces etsi omnes vulgo non vsurpentur, ab omnibus tamen intelliguntur. Eumque sermonem Grammatici stabiliunt exemplis, regulisque custodiunt, ne vulgi volubilitate feratur, atque corrumpatur, neue ingruente contagione demum intereat. Quapropter Oratores a Poetarum oratione, a quibus sumere numeros, & locutiones, non nisi libertate numerorum, & simplicitate locutionis distinguuntur; quandoquidem cursu numerorum, vsuque verborum propius, quam Poetae, ad vulgi consuetudinem feruntur Oratores; vtcumque a Poetis illustriora dicendi genera mutentur, quae tamen multitudinis moderantur auribus. Ac sane integra valetudine floret eloquentia, donec acumen cogitandi, & ornatus verborum, concinnitasque numerorum naturalem conseruat animorum communisque sermonis imaginem, qualem Graeci, Latiniq; ad Augusti aeuum, Itali toto Leonis X. saeculo expresserunt. Cum vero inueniendi subtilitas, verborumque, ac numerorum luxus adeo increbrescit, vt extinguat naturae similitudinem; tum in eloquen-

quentiae locum succedit verborum, & argumentorum luxuries, ipsa barbarie absurdior. Furenti enim est, quam loquenti similiar, quisquis eloquentiae suae laudem a loquentium dissimilitudine petit. Est autem, ut ait Horatius, omnibus in rebus; at in eloquentia praesertim certus, ac praefinitus ab arte, siue a ratione modus, quem qui subtilius inueniendo, aut exquisitius ornando transiuit, tota prorsus aberrabit via. Quamobrem sicuti cibum condimentorum copia labefactat, & mulier quamuis pulchra, si mundo, simplici que cultui fucum addiderit, faciem dehonestabit: ita & Lucanus, Statius, Plinius Iunior, & alii, quos deinceps habuerunt, vitiis quidem longe maiores, virtutibus vero prorsus dissimiles, utramque corruerunt eloquentiam, dum Virgilium, & Tullium, aetatemque illorum acumine mentis, & artificio, cultuque verborum, vana spe superaturi, modum, ab illis positum, excefferunt. Quem rectum cogitandi, ornandique modum, duobus ante saeculis cum Itali repetierimus, iidem postea turpiter propulimus per scriptores tumidissimos, prae quibus audacissimus quisque veterum Latinorum, Plautino Sofia meticulosior habeatur.

Refluxit enim iamdiu longe insolentius, atque intemperantius apud nos in latinam linguam turgescientium scriptorum colluies, cum argutiarum glacie, luxuque ornamentorum.

Quae

Quae superiori saeculo corripuit etiam Scriptores vernaculos iisdem in locis institutos: qui novis verborum portentis, & inauditis numerorum tonitribus, infanisque translationibus Pindaricum scilicet, & Horatianum spiritum simul cum sensu eorum, ac prope animabili, spirantique dictione putarunt in vernaculam linguam allaturos. Cuius linguae lyrica Poetis utcumque traxerit a Petrarcha plurimum, illius tamen, aut imitatorum carminibus fuscitandis, Musa nequaquam opes omnes exhaustit suas: neque ademit posteris novorum & locutionum, novarumque sententiarum facultatem: etsi facultatem eam infeliciter exercuissent ii, qui proximo saeculo in novam viam se dederunt absque Musarum comitatu; quique Latinorum & Graecorum imitationem, aut sine necessaria earum linguarum cognitione, ut inter ceteros Fulvius Testius; aut sine iudicio susceperunt, ut Ciampolus: cui eruditio summa non defuisset, nisi maluisset perquam similis esse veteribus. Marino enim, quem nemo naturae felicitate superavit, absuit utrumque. Chiabrera vero, etsi eruditionis, & iudicii, novorumque luminum haberet satis, tamen suamet copia mersus amisit limam, delectumque neglexit rerum, & linguae cultum: ut novitate sua nihil tamen veteribus Petrarchae imitatoribus dederit invidendum. Quamobrem recentiores dum graecas, latinasque virtutes nullis

idoneis instrumentis ad vernaculum sermonem traherent, & carerent arte illa veterum, qua scientiarum abstrusiora sensibus admoventur, & corporis expertia oculis subiiciuntur, noua monstra fuscitarunt, ac dum nouas locutiones moliuntur, nouum barbariae genus aduexerunt. Cum debuissent a Petrarcha, & imitatoribus eius arripere dictionem, qua nulla purior, nulla floridior, & sensus, ac tropos, coloresque mirificos Graecorum, ac Latinorum ad linguam transferre vernaculum; eaque arte nouum lyricae Poeseos genus tradere Italis, non alium agnoscentibus lyricorum principem praeter Petrarcam: qui Poesim suam Platonica, quae tum falso ferebatur, philosophia, ita obnubilauit, adeoque ignotis impleuit sensibus, vt non e Circo, vel e Foro, sed e Scholis euocare cogatur auditores. Quamobrem populares aures, quarum causa Poesim, praesertim lyricam, inuentam scimus, non modo Petrarcae defuerunt, semperque deerunt, sed eius etiam imitatoribus: qui hodie omnes eadem prorsus chorda oberrant, seque beatos putant, si poetica in scena feliciter egerint Iudaeum interpolatorem. Nam Casa, qui alter haberi possit, a Petrarca, Lyricorum apud nos princeps, non aliud attulit, nisi vulgaribus in sententiis nouos verborum complexus, nouumque in numeris sonum. Et Bembo, Molza, Nauagerius
cum

cum eorum aequalibus, qui optime potuissent lyricam nostram Poesim vocare ad Graecorum Latinorumque libertatem, ac varietatem, longe magis ad restituendum latinitatis candorem XV. saeculorum tenebris obrutum, quam ad tropos, modos, numerosque novos in italica lingua ferendos incubuerunt.

Quamobrem Itali, qui non meo, sed multorum, & quidem doctissimorum iudicio, solo Dante, atque Ariosto cum veteribus non improbe contenderimus, quique vno Torquato vincimus exteros, quibus in omni eloquentiae genere antecellimus, lyrica tamen Poesi non minus, quam tragica, & comica vtcumque praestemus aliis, Graecis tamen, ac Latinis longo interuallo cedimus: cum praeter Petrarcham, veteresque illius imitatores, eiusdemque praesentes descriptores, sobrios alios Lyricos habuerimus nullos, neque speremus habituros, nisi retenta veteri dictione, adhibitoque temperamento, ac iudicio, quo simul cum dictione pura, & candida veterum, nugatores proximi saeculi caruerunt, varietatem rerum quaeramus maiorem, euentusque intexamus lepidiores, ac res interferamus graecis, latinisque similes, animorumque motus, & imagines ingeniorum popularibus coloribus ad communem cognitionem, ac sensum exponamus. Quod blaterones nostri cum admodum insulse tentassent, atque infeliciter, ac more stultorum

vitandis vitiis in contraria cucurrissent, vtque sterilitatem fugerent, supra modum intumuisent, adeo aetate nostra stomachum hominibus integrioris iudicii commouerunt, vt ad vnus Petrarcae imitationem, tamquam ad aram maximam, securitatis causa se retulerint, repetentes toties ab aliis recantata, ne aliam ineuntes viam in illorum inauditas ineptias dilaberentur; quasi lyricum carmen vernacule modulaturus, aut redditurus aliena sit, aut cum Achillino, & Baptista, & Artalio debacchaturus. Nam Rhedus, Filicaia, Magius, Lemenius scientia quidem, & eruditione praestantes, tamen vt nouorum insignioribus vitiis, ita & praecipuis veterum virtutibus caruerunt.

Inuentus vero est hoc aeuo Alexander Guidus noster amicissimus, qui primus mortales tollere contra sit oculos ausus, primusque nouorum insolentiam, candore atque castitate veteris locutionis, & imitatorum seruitutem moderata leuatione spiritus, & colorum nouitate declinarit. Eum excepere noui coetus Arcades, qui & ipsi latina, vernaculaque lingua lyricam Graecorum inter nos, Latinorumque Poesim nouo spiritu fundunt: quos inter ii, quos nos iurisprudencia potissimum, & in solemnibus vacationibus eloquentia excolendos suscepimus: & quotquot denique rectam intelligentiam, rectumque vsum Poeticae nostrae Rationis assequuntur.

Quam

Quam Poeticam Rationem non minus ad malos Poetas amoliendos edidimus, quam ad dissoluendos ingeniorum laqueos a vulgari- bus praeceptis, falsisque iudiciis contextos. Sed quoniam illis in libris nimium verbis pepercimus, minusque consulimus imbecilio- ribus, quibus insidiae tenduntur, erroresque obiiciuntur a praesentibus poeticarum sordium collectoribus, a quibus eadem incogitan- tia, qua carmina propria effutiuntur, de carminibus iudicatur alienis; minime patiemur hoc Italiae dedecus excurrere latius, eosque sine fraude, doloue malo, se, aliosque deci- pientes peculiari dialogo eorum causa ver- nacule scribendo quam possumus humanissi- me admonebimus, eosque beneuole docebi- mus quanto difficilius sit recte iudicare, quam confuse, atque immodice scribere.

Interea Tu, qui scriptis tuis Nobilitatis di- sciplinam falsa virtutis imitatione, absurdaque specie honoris prolapsam, miro ingenii acu- mine, doctrinaque praestantissima, ac singu- lari ad rationis normam reuocasti, has habe- paucas de disciplina Poetarum animaduersiones, quas hic tibi perfusorie collegimus, vt hac occasione scribendi beneuolentiam erga nos aleremus tuam, & nostram erga te, ob- sequii quaecumque hoc tenue argumentum praeberemus. Vale, ac sapientissimum Tri- vifanum, cui plurimam obseruantiam de- beo, valere iubeto verbis meis.